TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Tham vấn về hồ sơ chính sách Luật Hòa giải ở cơ sở (sửa đổi)

19:32 12/03/2026

Chiều 12/3, tại Hà Nội, Cục Phổ biến, giáo dục pháp luật và Trợ giúp pháp lý (Bộ Tư pháp) tổ chức Hội nghị tham vấn về hồ sơ chính sách Luật Hòa giải ở cơ sở (sửa đổi).

Ông Cù Thu Anh, Cục trưởng Cục Phổ biến, giáo dục pháp luật và Trợ giúp pháp lý (Bộ Tư pháp) phát biểu tại Hội nghị. Ảnh: VGP/DA

Phát biểu khai mạc Hội nghị, ông Cù Thu Anh, Cục trưởng Cục Phổ biến, giáo dục pháp luật và Trợ giúp pháp lý (Bộ Tư pháp) cho hay, sau hơn 12 năm triển khai thi hành, Luật Hòa giải ở cơ sở năm 2013 đã tạo cơ sở pháp lý quan trọng cho hoạt động hòa giải trong cộng đồng dân cư. Công tác hòa giải ở cơ sở đã đạt được nhiều kết quả tích cực, nhiều mâu thuẫn, tranh chấp nhỏ trong nhân dân được giải quyết kịp thời ngay từ cơ sở; góp phần hạn chế khiếu kiện kéo dài, giảm áp lực cho các cơ quan tư pháp, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc, giữ gìn an ninh, trật tự và ổn định xã hội.

Tuy nhiên, qua quá trình thực hiện, một số quy định của Luật đã bộc lộ những hạn chế, bất cập, đòi hỏi phải tháo gỡ, trong đó có quy định về giá trị pháp lý của kết quả hòa giải thành chưa rõ nên rất ít vụ việc hòa giải thành được Tòa án ra quyết định công nhận.

Để tháo gỡ những vướng mắc trên, Bộ Tư pháp đã đề xuất 5 nhóm chính sách lớn để đưa vào dự thảo Luật sửa đổi gồm: Hoàn thiện cơ chế lựa chọn và nâng cao trách nhiệm của đội ngũ hòa giải viên ở cơ sở; Xác định rõ địa vị pháp lý, quyền và nghĩa vụ của người được mời tham gia hòa giải; Nâng cao giá trị pháp lý của kết quả hòa giải thành; Thúc đẩy ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác hòa giải; Phân định rõ và đề cao trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức trong công tác hòa giải ở cơ sở.

Phó Cục trưởng Cục Phổ biến, giáo dục pháp luật và Trợ giúp pháp lý Ngô Quỳnh Hoa làm rõ nội dung 5 chính sách. Ảnh: VGP/DA

Làm rõ nội dung 5 chính sách, Phó Cục trưởng Cục Phổ biến, giáo dục pháp luật và Trợ giúp pháp lý Ngô Quỳnh Hoa cho biết, về hoàn thiện cơ chế lựa chọn và nâng cao trách nhiệm của đội ngũ hoà giải viên ở cơ sở đáp ứng yêu cầu thực tiễn. Chính sách này hướng tới bảo đảm tính kịp thời, linh hoạt và hiệu quả của hoạt động hòa giải ở cơ sở; nâng cao vai trò, trách nhiệm và tính chủ động của đội ngũ hòa giải viên ở cơ sở và bảo đảm phù hợp với nguyên tắc tổ chức, hoạt

động hoà giải ở cơ sở, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả hòa giải ở cơ sở.

Về xác định rõ địa vị, phạm vi tham gia và quyền, nghĩa vụ của người được mời tham gia hoà giải ở cơ sở. Chính sách này nhằm làm rõ địa vị pháp lý, phạm vi tham gia và trách nhiệm của người được mời; tránh nhầm lẫn với vai trò của hòa giải viên; bảo đảm sự tham gia của người có uy tín, người có chuyên môn pháp luật, kiến thức xã hội tham gia hoạt động hoà giải căn cứ tính chất của từng vụ, việc hòa giải qua đó nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác hoà giải ở cơ sở.

Về bảo đảm nâng cao giá trị pháp lý của kết quả hoà giải thành. Chính sách có mục tiêu công nhận giá trị pháp lý của thỏa thuận hòa giải thành, từ đó nâng cao vị trí, vai trò, ý nghĩa của công tác hòa giải ở cơ sở.

Về ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác hòa giải ở cơ sở. Mục tiêu của chính sách nhằm thực hiện chuyển đổi số, ứng dụng khoa học công nghệ nhằm nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước, hỗ trợ nghiệp vụ của hòa giải viên, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân tiếp cận công tác hòa giải.

Về chính sách xác định rõ và nâng cao trách nhiệm của cơ quan, tổ chức trong công tác hoà giải ở cơ sở. Theo đó, chính sách nhằm đảm bảo sự đồng bộ với Bộ luật Tố tụng dân sự và Luật Tổ chức chính quyền địa phương; Huy động sức mạnh của các cơ quan, tổ chức, cá nhân trong hỗ trợ tham gia công tác hoà giải (gồm lực lượng đảm bảo an ninh trật tự, quốc phòng; đội ngũ luật sư, luật gia…) hướng tới mục tiêu bảo đảm an ninh chính trị ở cơ sở.

Tại Hội nghị, các đại biểu cơ bản thống nhất với những chính sách được đề xuất trong báo cáo, đồng thời đóng góp thêm nhiều ý kiến cụ thể nhằm hoàn thiện nội dung dự thảo.

Nêu ý kiến tại Hội nghị, PGS.TS Trương Hồ Hải, Viện trưởng Viện Nhà nước và Pháp luật, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh cho rằng, hòa giải ở cơ sở có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc giữ gìn khối đại đoàn kết trong cộng đồng, đồng thời góp phần giảm tải đáng kể áp lực cho hệ thống tư pháp và tòa án khi nhiều tranh chấp, mâu thuẫn nhỏ được giải quyết ngay từ cơ sở.

Góp ý nhằm hoàn thiện dự thảo chính sách, PGS.TS Trương Hồ Hải tập trung vào 3 vấn đề trọng tâm. Trước hết, theo ông, cần làm rõ hơn chế độ, chính sách đối với đội ngũ hòa giải viên ở cơ sở. Hiện nay, hoạt động này phần lớn vẫn dựa trên tinh thần tự nguyện, trong khi nếu so với nhiều dự án kinh tế quy mô lớn đôi khi còn lãng phí thì khoản đầu tư cho hòa giải viên là rất nhỏ nhưng mang lại hiệu quả xã hội lớn.

Thực tế cho thấy, nhiều mâu thuẫn nhỏ trong cộng đồng nếu không được giải quyết kịp thời có thể diễn biến phức tạp, dẫn tới xung đột, xô xát, ảnh hưởng trực tiếp đến an ninh trật tự và nguồn lực lao động của xã hội. Vì vậy, việc tăng cường kinh phí hoạt động, hỗ trợ tài liệu, cũng như chú trọng đào tạo, bồi dưỡng kỹ năng cho hòa giải viên là yêu cầu cấp thiết.

PGS.TS Trương Hồ Hải, Viện trưởng Viện Nhà nước và Pháp luật, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh nêu ý kiến tại Hội nghị. Ảnh: VGP/DA

Đối với việc thu hút và phát huy vai trò của các chuyên gia, người có uy tín tham gia hòa giải, PGS.TS Trương Hồ Hải cho rằng, định hướng trong dự thảo là khá rõ, song để chính sách thực sự đi vào cuộc sống thì các nội dung này cần được luật hóa và cụ thể hóa chặt chẽ nhằm bảo đảm tính khả thi.

Ông cũng lưu ý cần bổ sung cơ chế theo dõi, giám sát việc thực thi các quyết định công nhận hòa giải thành, bởi nếu các bên đạt được thỏa thuận nhưng không có cơ chế bảo đảm thực hiện thì hiệu quả của công tác hòa giải sẽ bị suy giảm và có thể phát sinh những bất cập mới.

Đối với vấn đề chuyển đổi số, PGS.TS Trương Hồ Hải cho rằng cần đầu tư có trọng điểm, ưu tiên tính thiết thực và tích hợp hệ thống để tránh lãng phí và đảm bảo hiệu quả sử dụng.

Ngoài ra, trong bối cảnh sau sáp nhập đơn vị hành chính, nhiều xã, phường hiện có quy mô diện tích và dân số rất lớn, việc tiếp tục gia tăng nhiệm vụ có thể

dẫn tới quá tải cho chính quyền cơ sở. Do đó, cần nghiên cứu lại thẩm quyền, vai trò và trách nhiệm của Chủ tịch UBND cấp xã, cũng như cơ chế phối hợp, phân công, ủy quyền công việc cho phù hợp với thực tiễn mới.

Từ thực tiễn triển khai Luật Hòa giải ở cơ sở tại tỉnh Quảng Ninh, Phó Giám đốc Sở Tư pháp tỉnh Quảng Ninh Đặng Bá Bắc cho rằng, việc sửa đổi Luật là cần thiết nhằm đáp ứng yêu cầu mới của quản lý xã hội và phát triển kinh tế-xã hội.

Phó Giám đốc Sở Tư pháp tỉnh Quảng Ninh Đặng Bá Bắc đề xuất, cần hoàn thiện cơ chế tổ chức và quản lý hoạt động hòa giải ở cơ sở, đặc biệt trong bối cảnh thực hiện mô hình chính quyền địa phương hai cấp. Theo đó, Luật cần làm rõ hơn trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức trong công tác hòa giải, nhất là vai trò của UBND cấp xã trong tổ chức, quản lý và hỗ trợ hoạt động của tổ hòa giải; đồng thời quy định rõ trách nhiệm phối hợp của Tòa án nhân dân trong việc hướng dẫn, công nhận kết quả hòa giải thành và hỗ trợ bồi dưỡng nghiệp vụ cho hòa giải viên.

Bên cạnh đó, cần bổ sung các quy định phù hợp với đặc thù địa bàn biên giới và vùng đồng bào dân tộc thiểu số, như cơ chế lựa chọn linh hoạt hòa giải viên là người có uy tín, già làng, trưởng bản hoặc người am hiểu phong tục tập quán; đồng thời có chính sách khuyến khích và hỗ trợ đội ngũ này tham gia hòa giải.

Phó Giám đốc Sở Tư pháp tỉnh Quảng Ninh Đặng Bá Bắc nêu ý kiến tại Hội nghị. Ảnh: VGP/DA

Đồng thời, nâng cao chất lượng hòa giải trong bối cảnh đô thị hóa nhanh bằng việc tăng cường đào tạo, bồi dưỡng kiến thức pháp luật, kỹ năng hòa giải và tạo cơ chế để luật gia, luật sư, chuyên gia pháp lý tham gia hỗ trợ hoạt động hòa giải.

Ngoài ra, cần thúc đẩy chuyển đổi số trong công tác hòa giải ở cơ sở thông qua xây dựng cơ sở dữ liệu, số hóa hồ sơ và tổ chức tập huấn trực tuyến, đồng thời có cơ chế kinh phí phù hợp để bảo đảm tính khả thi trong triển khai.

Kết luận hội nghị, ông Cù Thu Anh, Cục trưởng Cục Phổ biến, giáo dục pháp luật và Trợ giúp pháp lý đánh giá cao những ý kiến góp ý của các đại biểu. Đồng thời cho biết, cơ quan soạn thảo sẽ tiếp thu các ý kiến góp ý để tiếp tục hoàn thiện chính sách, làm cơ sở xây dựng các quy định cụ thể trong dự thảo luật, hướng tới mục tiêu nâng cao hiệu quả hòa giải, phục vụ tốt hơn nhu cầu của người dân.

Theo chinhphu.vn